

ČLANCI

INTERVJUI

ISTRAŽIVANJA

KNJIGE

UKRAJINCI S DIPLOMAMA U HRVATSKOJ RADE NISKO PLAĆENE, TEŠKE FIZIČKE POSLOVE

Objavljeno: 16.11.2022

Donosimo vam drugi u seriji od pet tekstova "Umjesto vojne, radna mobilizacija – novi migrantski radnici" naše Matee Grgurinović. Prvi tekst, o načinu koji su se Republika Hrvatska i hrvatski poslodavci dočekali ukrajinske izbjeglice, možete pročitati [ovdje](#).

Radnička prava su, u sklopu istraživanja uvjeta rada Ukrajinaca u Hrvatskoj, razgovarala s nizom stručnjaka koji se bave tom temom, kao i temom migrantskih radnika i radnika iz trećih zemalja. Svi su, kao jedan od najčešćih problema s kojima se ta skupina suočava, upozorili na problem [nostrifikacije diploma](#), tj. postupak priznavanja i vrednovanja inozemnih obrazovnih isprava.

Nostrifikacija diplome dugotrajan je i skup postupak pa mnogi, dok čekaju razrješenje postupka, rade poslove ispod svojih kvalifikacija. Tako je, prema saznanjima osječkog Centra za mir, „osoba koja je u Ukrajini radila u privatnoj stomatološkoj ordinaciji u Hrvatskoj prisiljena raditi kao čistačica stomatološke ordinacije. Magistra ekonomije koja je u Ukrajini radila u struci, danas nažalost radi u caffè baru poslužujući napitke“.

Slično iskustvo ima naša sugovornica, 52-godišnja **Inna** iz Hersona u Ukrajini. Ona trenutačno radi kao sobarica u jednom zagrebačkom hostelu, iako je po struci profesorica engleskog jezika.

POLAKO, SAMO POLAKO

Međutim, naša sugovornica nije ni pokušavala nostrificirati diplomu. „Planiram se vratiti kući, nadam se što prije, a u Hrvatskoj je sve 'polako', tako da nisam ni pokušavala proći proces nostrifikacije diplome. Uostalom, imam samo svoju diplomu, a nemam prijepis ocjena jer sam bježala iz doma i sa sobom uzela samo ono što sam uspjela zgrabiti“, kazala nam je. Zbog svega toga, te činjenice da se uistinu radi o dugotrajnom procesu, Inna je izabrala niže plaćeni posao sobarice kako bi pokrila troškove svakodnevnog života, s obzirom na to da se u Hrvatskoj ne planira trajno nastaniti.

Ona nije ni planirala doći u Hrvatsku, ali ovdje ima prijateljicu, pa je izbjegla uz njenu pomoć, preko Crvenog križa. U početku je, s još 22 Ukrajinca, bila smještena u jednom hostelu gdje je imala osiguran smještaj i hranu. U hostelu u kojem trenutačno radi zaposlena je od kolovoza na pola radnog vremena, za plaću od 3.500 kuna.

Radno vrijeme joj je četiri sata tjedno, šest dana u tjednu. Ugovor o radu ima, za radne uvjete kažu da su u redu, ali joj je posao fizički jako zahtjevan.

Hrvoje Butković iz Instituta za razvoj i međunarodne odnose (IRMO) ističe da su „izbjeglice iz Ukrajine velikim dijelom žene s malom djecom, a da bi one mogle raditi potrebno je da imaju osiguranu skrb o djeci“. Slično je s Innom. Govori nam da je tražila posao od četiri sata dnevno jer ima sina i mora ga voditi u školu i pokupiti iz škole. „To je bio prioritet“, kazala nam je.

„DA NEMAM BESPLATAN SMJEŠTAJ, VRATILA BIH SE U UKRAJINU“

Međutim, ističe kako je život u Hrvatskoj jako skup. Ona ima sreće jer ne mora plaćati najamninu. Jedna Zagrepčanka ustupila je smještaj njoj i njenom sinu. „Ali, da nemam besplatni smještaj, vratila bih se u Ukrajinu. Ovdje je sve jako skupo. Kad Hrvatima kažem koliko sve košta kod nas... Zadržljivi su.“

Radi četiri sata dnevno i posao joj fizički teško pada jer prije nikada nije radila takav fizički posao, radni dan prolazio joj je za radnim stolom. „Gledam Hrvatice koje rade sa mnom. One su patološki umorne, užasno je to“, govori nam.

„Ako moraš plaćati stanarinu, onda moraš raditi osam sati. Ja ću se vratiti u Ukrajinu, ali oni kojima je sve ondje razrušeno možda će ostati u Hrvatskoj“, kaže, ističući da je odluka o ostanku u Hrvatskoj više za one „koji nemaju drugog izbora“.

Ilustracija, foto: [Hippopx](#)

Kako nam je kazala **Lucija Mulalić** iz Centra za mirovne studije (CMS), uz specifične probleme koje strani radnici imaju, oni zapravo dijele brojne probleme s ostalim hrvatskim radnicima, poput preniskih plaća i rastućih životnih troškova, nesigurnih i prekarne uvjeta rada, nepoštivanja i kršenja radničkih prava te eksploatacijskih praksi.

NEMA BUDUĆNOSTI ZA UKRAJINCE U HRVATSKOJ

Slično je s Innom; ona se nalazi u specifičnoj životnoj situaciji te mora raditi da bi sebi i djetetu opskrbila neki minimum. Međutim, u Hrvatskoj ne vidi budućnost. Uz to što se uistinu želi vratiti u Ukrajinu, svjesna je loših uvjeta na tržištu rada u Hrvatskoj. Njoj i drugim osobama koje ne govore hrvatski preostali su jedino slabo plaćeni, fizički poslovi. Kao jedan od najvećih problema s kojima se Ukrajinci suočavaju i ona ističe nemogućnost nostrifikacije diplome. Ali, dodaje,

problem su i niske plaće i to što, po njenom mišljenju, za Ukrajinke postoji „samo jedan posao“ – a to je teški fizički rad za koji nije potrebno znanje jezika. „Hrvatska je turistička zemlja, nema proizvodnje, nema tvornica. Sve je napravljeno kako bi turistima bilo dobro, a ne domaćima. Kako žive Hrvati nije toliko bitno“, kazala nam je. Veliki joj je šok bio kada je vidjela kako penzioneri kopaju po smeću. „To puno govori o životnom standardu.“

I PRIJE RATA UKRAJINCI SU DOLAZILI RADITI U HRVATSKU

Mulalić kaže da su ukrajinski radnici i prije rata već činili manji postotak strane radne snage u Hrvatskoj. Prema podacima koja smo dobili od Ministarstva unutarnjih poslova (MUP) o broju izdanih radnih dozvola ukrajinskim državljanima u razdoblju od 2015. do ove godine, možemo vidjeti da broj stranih radnika iz Ukrajine od 2015. stabilno raste.

DRŽAVLJANSTVO	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022 - 30.9
UKRAJINA	75	230	497	1213	3023	2781	2992	1497

Izvor: Ministarstvo unutarnjih poslova: izdane dozvole za boravak i rad ukrajinskim državljanima

Stoga su, kako Mulalić ističe, „poslodavci zaista brzo reagirali u smjeru stvaranja diskursa o izbjeglim Ukrajinčima kao dodatnoj i potrebnoj radnoj snazi u Hrvatskoj, i zaista je to postalo vidljivo i u praksi, s poslodavcima koji su vrlo otvoreno Ukrajinčima nudili zaposlenje, ponajviše tijekom ljetnog sezonskog rada, no naravno i na duže staze“. Tome je pomogla i činjenica da je aktiviranjem instituta privremene zaštite na europskoj razini Ukrajinčima sa statusom olakšan ulazak na tržište rada i zaposlenje, dodaje, te je time ono postalo moguće odmah nakon relativno lakog dobivanja statusa privremene zaštite.

„Možda je ovdje kao kontrast dobro spomenuti činjenicu kako osobe koje su u Hrvatskoj u procesu traženja azila nemaju pravo rada, tj. stječu ga tek nakon što prođe devet mjeseci njihovog boravka, ako do tad nisu dobili odgovor o njihovom azilnom slučaju. Primjer brzog odgovora u organiziranju podrške ljudima iz Ukrajine pokazuje da postoje mehanizmi koji bi se mogli primijeniti na sve izbjeglice, a u mnogim aspektima i na druge osobe koje migriraju, samo je potrebna politička volja“, ističe Mulalić.

NISKO PLAĆENI, FIZIČKI POSLOVI

Prihvat izbjeglica uistinu je bio brz i neki mehanizmi poput privremene zaštite Ukrajinčima su brzo omogućeni. Uostalom, instrument privremene zaštite primijenjen je na razini cijele Europske unije (EU). Međutim, kao činjenica ostaje da se stranim radnicima na hrvatskom tržištu rada u velikoj mjeri nude nisko plaćeni poslovi.

Butković ističe da je „pitanje nedostatka radnika postalo ključno pitanje za osiguravanje funkcioniranja hrvatskog tržišta rada, ali i cijelog društva“. Dodaje da su potrebne „procjene, analize i projekcije kojih radnika nedostaje, te strategije i politike kako ih privući, zadržati te integrirati u hrvatsko društvo“. Hrvatska nema razvijene integracijske politike koje bi osigurale da strani radnici trajno ostanu u našoj zemlji, smatra Butković.

Kaže da tečajevi jezika koji se nude osobama pod međunarodnom zaštitom nisu dovoljno intenzivni, dok „za strane radnike koji nisu pod međunarodnom zaštitom besplatni, od države osigurani tečajevi uopće ne postoje“. „Porazan je podatak da tek 20 posto radnika produljuje radnu dozvolu nakon prve godine rada u Hrvatskoj“, dodaje.

Međutim, sve i da se integracijske politike poboljšaju, ostaje činjenica da u trenutnim okolnostima, zbog niza problema, naše tržište rada Ukrajinčima i Ukrajinkama u velikoj mjeri nudi uglavnom teške, fizičke poslove. A nikakva integracijska politika neće promijeniti činjenicu da većina onih radnika koji rade najteže poslove – kako kaže Inna, u Hrvatskoj „ne živi, već preživljava“.

*Objavu ovog teksta podržala je Agencija za elektroničke medije, putem Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama u 2022.

Naslovna fotografija: [Ekrullia/Radnička prava](#)
Tekst napisala:

[Matea Grgurinović](#)

VEZANI ČLANCI

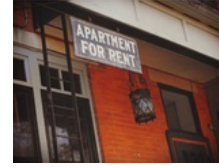

U 2022. štrajkali radnici

Život ne bi trebao stati zbog

Ukrajinska epidemiologinja

Preporučite članak:

RADNIČKA PRAVA